

N:o 14.

Redaktör och utgifvare: FRANS J. HUSS.
Expedition: Klara V. Kyrkog. 19.

Stockholm den 15 September 1886.

Pris: Helt år 6 kr. Lösnr 30 öre.
Annonspis 10 öre petitråd.

Årg. 6.

Pehr August Ölander.

Knapptast har väl någon af tonkonstens idkare i vårt land utan att vara musiker ex professo med mera hängifvenhet och trognare verksamhet egnat sig åt denna sköna konst än den man, hvars fränfalle under denna sommar vi förut tillkännagifvit och hvars bild vi i dag framställa för våra läsare. I tonkonstens helgedom var han en trogen tempeltjenare, såsom han sjelf älskade att kalla sig, och vakade der öfver att nya gudar icke trängde undan de gamla, hvilka han så länge skänkt en brinnande dyrkan. Det var hufvudsakligen såsom förste violinist i Mazérska quartettsällskapet som han på senare åren, liksom under många år förut, skötte denna tempeltjänst, och detta aktade musiksällskap förlorar i honom en svårt ersatt ledare, hvars stora förmåga som exekutor och stora erfarenhet samt grundliga kännedom om särdeles den klassiska kammarmusikens alster kom det i rikt mått till godo. Bakom dessa år ligger dock vid sidan af denna praktiska verksamhet i tonkonstens tjänst en tid då Ölander arbetade flitigt som tonsättare och detta i en stil och till ett omfång, som hos dilettanten är högst sällsynt. Att helt och hållet egna sig åt den kära musiken nekade honom hans befattning som embetsman, af hvilken befattning han hade ett säkrare lefvebröd för sig och sin familj, än hvad som brukar falla på tonkonstnärens lott. Emellertid kan man se att den tid han hade ledig från embetsgöromålen egnades af honom icke blott åt njutning af mu-

sik, utan äfven åt grundliga studier af denna konst, hvarom hans tonsättningar bära vittne. Rika voro de anlag som här funnos att utveckla, men trägna prosaiska embetsmannabestyr inkräktade för mycket på tiden att tillåta en full utveckling af dessa anlag. Hvad Ölander verkat på tonkonstens område har emellertid icke varit ringa, och endast den omständigheten att han genom sin opera »Blända» är att räkna bland våra få betydande operakomponister försäkrar honom om en plats i vår tonkonsts annaler. Ölander hör visserligen ej till de mera snillrika och originella kompositörernas antal, hans känsla var rikare än hans fantasi, men om också

hans musikaliska ideer icke buros på snillets vingar till högre rymder, stodo dock hans verk högt nog att göra sig bemärkta och vinna ett aktningsfullt erkännande inom vår musikverld, der han äfven såsom violinist och särskildt quartettspelare intager ett ganska framstående rum.

Pehr August Ölander föddes i Linköping den 8 Januari 1824 och hans föräldrar voro organisten i St. Lars' församling, Pehr Ölander och Maria Katarina Landström. Af fadern, en för sin tid utmärkt violinspelare, erhöll sonen en god musikalisk uppfostran och uppträdde redan som skolgosse i Linköping flere gånger vid konserter och andra offentliga tillställningar som solist på violin. Efter afslutade skol- och gymnasistudier derstades inskrefs han som student i Upsala 1844, och här introducerad hos akademiens då varande director musices, den bekante tonsättaren J. E. Nordblom, fick han i dennes hem tillfälle att ytterligare utbilda sig som musiker. Efter slutade Upsalastudier begaf han sig till Stockholm och ingick vid tullverket, der han sedan oafbrutet tjänstgjorde och 1867 avancerade till kontrollör, hvilken tjänst han innehade vid sin död. Här gjorde han bekantskap med den då som vårt lands första violinamatör ansedde öfverinspektör J. Falkenholm, särskild känd såsom förträfflig Haydn- och Mozartspelare. I Falkenholmska quartetten, deri den gamle öfverinspektören var sjelfskrifven primarius, fick nu Ölander säte och stämma, en stor heder för den unge tulltjenstemannen, som här fick verka tillsammans med sådana ansedda musici och quartettspelare som en Johan Jacob Agrell, Otto Munck af Rosenschöld m. fl. Det var

Pehr August Ölander.

klart att en person med Ölanders talang skulle göra sig bemärkt inom vidare kretsar i hufvudstaden, der kammarmusik odlades; en af de förnämsta bland dessa var länge Wilhelm Dalman, der han snart blef införd och väl emottagen, äfvenså Jonas Walldéns, egarens af Stockholms Dagblad, i hvilken tidning Dalman, och C. V. A. Strandberg voro medarbetare. I Walldéns hus blef Ölander räknad som medlem af familjen och åtnjöt der en vänskap, som han alltid hade i kärt minne. Han fick också plats såsom musikreferent för denna tidning, hvilken befattning han skötte med godt omdöme, samvetsgrannt och opartiskt.

Såsom tonsättare har Ölander gjort sig mest bekant genom sin stora fosterländska opera »Blenda», som erhöll priset vid en af kon. Oscar utsatt täflan i operakomposition. Präktigt uppsatt gick denna första gången öfver vår operascen om våren 1876, då titelrolen kreerades af fröken Pyk, som såväl genom sin präktiga röst som genom ståtlig apparition var särdeles passande för rolen och gaf en anslående bild af den svenska hjeltinnan. Samma rol innehades straxt derefter af fröken Riego. Oaktadt många sina förtjenster lyckades ej operan hålla sig länge uppe på repertoaren. Texten, en efterbildning af Schillers »Orleanska jungfrun», hade, såsom en kritiker i Aftonbladet utförligt påvisade och som äfven Illustr. tidning då anmärkte, åtskilliga brister såsom operalibrett, hvilka lände till men för framgången. Emellertid erkändes dock komponistens begåfning och betydande tekniska skicklighet samt den jemnhet och klassiska måtta som gaf prägel åt detta tonsättarens betydande förslingsverk på operans område. En viss tyngd och bristande originalitet i det hela anmärktes, men fördelaktigt och ej sällan i hög grad tilltalande verkade, det erkände man, de rent lyriska partierna. Som i musikaliskt hänseende ädla och ypperligt arbetade, framhölls i första akten några körer och vissa pointer i Blendas berättelse om sin drömsyn, i andra akten dryckeskören och Dottas sång samt trion mellan Blenda, Dotta och Grate, i tredje akten stycket ur Blendas första monolog, »Sälla tid så snabbt förluten», (en vacker melodi i Webers eller Mozarts anda) och vålnadernas kör, i sista akten Haralds och Blendas duett, vissa körer samt Sverkers liktal. Operan var egentligen skriven i 5 akter, men den 4:e, innehållande en stormingsscenen, uteslöts vid uppförandet. Då vi ej ega tillgång till sjelfva musikverket kunna vi ej närmare yttra oss om detsamma. Återupptagandet af denna opera såsom en gård åt tonsättarens minne och en uppmärksamhet mot den fosterländska sångmön ligger väl icke utom möjlighetens gräns. Ett annat arbete för scenen af Ölander är operetten »Mäster Placide», som uppfördes 1879 å Nya Teatern och snart lär komma att återuppföras derstädes. Libretton i densamma (af Turdus Merula) är ganska nätt och lustig, och musiken i densamma har af en kompetent kritiker

erhållit det vitsord, att de särskilda musikstyckena äro väl afpassade efter situationen, spirituellt instrumenterade, stämningsfulla och melodiskt smekande, hvar för pjesen, då den sist gafs, gjorde ett odeladt angenämt intryck. Ouvertyren till denna operett erinra vi oss upptagen på programmet till en af Meissners populära konserter för nio år sedan. Utom dessa verk för scenen har Ölander skrivit en symfoni för orkester, Missa sollennis, två kon. Davids psalmer för soli, kör och orgel, en omtyckt sextett för 2 violiner, 2 altar och 2 violonceller, flere violingvartetter, sångqvartetter, solosånger vid piano m. m.

Ölander invaldes 1864 till medlem af Musikaliska akademien. Han var gift med J. E. Nordbloms dotter Hanna Nordblom, på sin tid en framstående konsertsångerska, hvars vackra röst och själfulla föredrag ännu torde vara i många minne. Äfven hon hedrades med inväljande i nämnda akademi. Hon öfverlefvade sin make, som äfven sörjes af en dotter och en son, hvilken gjort sig känd som tonsättare. H.

Sångarkören M. M:s färd till Stockholm

är titeln på en liten broschyr, skriven af H. E. A. och nyligen utgifven från F. W. Unggrens boktryckeri i Nikolai-stad. Boken inledes med en kort historik öfver studentsången i Finland samt behandlar sedan rustningarna till sångarfärden och denna sjelf, hvarunder konserter gäfvos i Helsingfors, Reval, Åbo och Stockholm. Som prof på den friska och underhållande stilen anför vi följande utdrag från öfverresan och de första intrycken af Stockholm.

Då vi följande dag (15 juni) vaknade, plöjde Hangö redan Ålands haf. Och nu skulle den redan i Helsingfors förebådade döpelseakten försiggå, d. ä. de om bord varande, hvilka ej tidigare besökt Sverige, skulle döpas. Johannes H., hvars karakteriserande bibenämning vid tillfället naturligtvis blef »döparen», var den som stod i spetsen för ceremonien. Tillgången var för de fleste obekant, men förberedelserna tycktes vara vidlyftiga. Der letades fram tvänne träbänkar, hvilka med rep hopbundos sålunda, att ett slags sits bildades, hvarpå troligen de dopet emotagande skulle placeras. Vidare framhemtades ett ämbar fylldt med vatten, en väldig skurborste och några buteljer punsch jemte glas. Officianterne gjorde under tiden toalett. Fader Johannes målade sig i ansigtet allehanda mystiska figurer och tecken samt påtog sig en blodröd mantel — en sängfilt inom parentes! — på hufvudet bar han en pickelhufva. Assistenterna »Pio mosso» och »Filippus» hade desslikes utstyrt sig på bästa sätt. Det såg riktigt »storstyft» ut, då desse nu i allvarsam procession trädde fram och fattade post vi de i ordning ställda apparaterna. Sedan härpå en sång

sjungits af den för tillfället utvalda kören, började akten. Gubbarne uppropas af Johannes, träda fram en och en med mössan i hand, Pio mosso doppar skurborsten djupt ned i vattnet, slår densamma sedan temligen omildt på offrets hufvud, som af Johannes hålles nedåtböjdt, och utropar samtidigt med hög röst det nya dopnamnet. Då detta är gjort, får den döpte sätta sig på repsitsen, ett bräddadt glas punsch räcker honom och han måste tömma det i botten. Det hörde härvid ännu till saken, att Pio med en grof handduk helt behändigt aftorkar den drickandes mun blixtnast så snart glaset är tömdt. — Denna af Pio mästerligt utförda rörelse framkallade alltid hela publikens ohejdade skrattsalvor. — På detta sätt behandlades efter hand 36 sångare, hvilka alla nu för första gången skulle beträda Sveriges jord. Bland de dem tilldelade namnen minnas vi t. ex. »Kurjalinea Kiikauslehti» — travestering af Kirjallinen Kuikauslehti; personen i fråga är känd som en svår fennoman! — »Ragatha Lönnkrogius», »Zebedeus», »Nordens hjeltemod» — lille vännen L. hade nämligen hela tiden varit så fasligt rädd för döpelseakten! — »Faber n:o 4» — personen var bokhandlare — o. s. v. — Kom så ordningen till damerna, hvarvid förfors på samma sätt, utom att Pios gester nu voro mycket saktligare; ej heller behöfde de tömma hela glaset! Namnen sådana som »Den dallrande näckrosen», »Förgät mig ej» o. s. v. En alldeles särskild metod iaktogs i afseende å buffetfröknarna, i det att dessas ansigten stilla men orubbligt beströkos med punsch! De erhöilo namnen »Karonka», »Morkullan» m. m. d. — Sist döptes »Mischka», * som fick namnet »Pio den lille!» Härmed var akten, mycket rolig i åminnelse, slut. —

Härunder hade vi emellertid redan kommit in i Stockholms för dess skönhet så beprisade skärgård. Den ena täcka villagruppen efter den andra försvann bakom oss, framåt syntes allt flera och flera af dessa delvis anmärkningsvärdt eleganta sommarbostäder, och Vaxholms fästning passerades vid half tre-tiden. Snart voro vi inne i detta vimmel af ångslupar, så väl bekant för den som en gång rest denna väg, och öfver allt, äfven här, ett ändlöst hurrande och viftande med näsduken. När dessa helsingar nu voro af helt annan betydelse för oss än der hemma, besvarades de ock mer energiskt och enträget. Betecknande för situationen var kamraten M:s uttalade önskan, att man måtte vara försedd med en ständigt i rörelse varande maskin, hvarå näsduken kunde fästas. Det var visst något elakt, då den tilltalade F. häryd genmälde: »fäst näsduken vid tungan, du, så har du hvad du önskar!» — — —

*Mischka är en högst celeber markatta, tillhörig Pio och af denne köpt i Moskva. Tillverkad af papp och begåfvad med ett högst uttrycksfullt yttre, kan Mischka klättra på rep och göra hvarjehanda andra roliga konststycken. Det lilla djuret, som gifvit upphof till otaliga trefiga stunder, åtföljer ständigt Pio på dennes sångarfärder. Mischka förstår endast ryska!»

Men Birger Jarls stad ligger framför oss och vi landa strax nedanför Tessins snilleverk, det kungliga slottet.

* * *

I Stockholm begärdes inga pass och äfven den nödvändiga visitationen, hvar på man i Reval lade så stor vikt, verkställdes, som vi förmoda på tillåtelse från högre ort, efteråt. Vi fingo således omedelbart stiga i land och helt bekvämt placera oss i de eleganta landäer, hvilka, enligt telegrafisk anhållan, väntade på kagen. Så bar det af öfver Norrbro och Gustaf II Adolfs torg samt genom Kungsträdgården praktiska vägen till Hasselbacken, där den praktiske vännen »Kastis», som tidigare anländt till staden, låtit arrangera en charmant middag. Måltiden intogs i den venstra flygelsalongen, som, smakfullt dekorerad med växter, erbjöd en glad anblick, då de sjuttio hvitmössorna tagit plats vid det långa, långa bordet. Solen sken varm och strålande, täta skaror af promenerande fylde platsen der utanför, en vimpel med de finska färgerna svajade på flaggstången, till taffelmusik utförde orkestern, af pur artighet förstås, finska tonskapelser, medvetandet att ändtligen vara vid målet, allt stämde sängarne till det bästa humör. Det var också med ett ord roligt, mycket roligt!

Sedan kaffet intagits ute i det fria, begaf sig kören, denna gång begagnande sig af de ypperliga spårvagnarne, till kungliga akademiens hörsal, der vi, efter mycket rådplägnande hit och dit, ansett bäst att gifva vår första konsert. Salen, som lätt rymmer 1,700 personer, visade sig vara ett jemförelsevis utmärkt sängrum, om också ej jemngodt med solenitetssalen i Åbo. Vi genomgingo här ett halft dussin af våra sänger, och voro i allo nöjde med profvet. Närvarande vid tillfället var bl. a. vår landsman, operasångaren Filip Forstén, som äfven för sin del om körens prestationer afgaf det bästa omdöme. Han visste också meddela, att man under de senaste dagarne i Stockholm just ej talat om annat än den finska sängarkören och dennas förestående konserter.

Aftonen denna dag — det var tisdagen den 15 juni — hade en hvar rättighet att tillfraga efter eget behag, m. a. o. något vidare sängsammanträde kom ej i fråga. Först gälde det nu att skaffa sig kvarter, ty väl halfva antalet kände sig mindre hängadt för att bo på ångbåten en hel veckas tid. Halft annat tiotal valde det centrala och i alla afseenden komfortabla Grand Hôtel, andra hotell Rydberg; ännu andra sökte sig till och med privatkvarter. För dirigentens räkning hyrdes tvenne eleganta rum i det först nämnda hotellet, der jemväl bestyrelsens öfriga medlemmar togo in. Homines novi beledsagades under detta nödvändiga af dem som tidigare kände staden; allt reglerades sålunda hastigt nog. Och så bar det af ut på »gulej».

Få torde väl de offentliga förlustelseställen varit, hvilka ej redan denna kväll hade att glädja sig åt anblicken af en

eller annan »finsk studentmössa», såsom våra M. M.-hufvudbonader allmänt här ansågos.* Då man följande dag träffade hvarann, hade man mycket att berätta om huru allmänheten öfver allt med tydlig artighet bemött finnarne, huru kapellen dem till ära spelat finska melodier. Så var det ock hela tiden: i hvarje min en vänlighet, som verkligen var öfverraskande, på samma gång den gjorde en godt.

Uti en annan större stad af Stockholms storlek skulle väl sjuttio okände sängare försvunnit som en droppe i hafvet; här väckte vi en smickrande uppmärksamhet. Det vore förfångt att neka att ej detta kom sig deraf, att vi voro finnar. Och dock — huru litet känner man ej i Sverige till vårt land och dess förhållanden! För så vidt svenskarnes med all rätt vidt beprisade gästvänlighet särskildt framträder gent emot söner af Finland, torde detta således helt visst bero på inrotad tradition blott; ett lefvande intresse att följa med vårt folks utveckling är deremot högst sällsynt att skönja. — Undertecknad sporde vid hemfärden å von Döbeln bl. a. tvenne tidningsmän hvad orsaken kunde vara dertill, att man i den svenska pressen så temligen helt och hållet negligerar Finland; det enda som består är en eller annan notis om någon pikantare olycks-händelse; våra landtdagsförhandlingar t. ex., om dem knapt nog en enda rad, medan de finska större bladen spalttals redogöra för äfven mindre viktiga frågor från Sveriges riksdag. Som om herrarne förut ej ens kommit att öfverväga saken, erkände de villigt att förhållandet var sådant jag framställt detsamma; något egentligt skäl dertill hade de deremot eller kunde de ej uppgifva. Jag skall säga det. Den stora massan i Sverige hyser om vårt land och dess utvecklingsförmåga högst ringa tankar; man vet ej att finnarne äro en nation för sig, utan man tror oss stå på ungefär samma ståndpunkt som våra bröder söder om finska viken. Å andra sidan är ju detta ej att undra öfver: pressen, som kunde hålla publiken på niveau med händelserna här, gör det ej och finska tidningar äro högst sällsynta i grannlandet. Den enda utväg till att få helst någon inblick i sakläget har varit de korrespondenser som under kritiska tider härifrån skickats till Sverige. Af huru subjektiv halt, huru rent af skefva dessa artiklar oftast varit, känner en hvar bland oss; brefven ha dertill i de flesta fall endast bidragit till att än mer öka ovetenheten om verkliga förhållandet. Sorgligt visserligen, men sant. — Efter denna parentes, hvars innehåll snart tränger sig på en finne redan under ett kortare besök i Sverige, må vi fortsätta vår skildring.

* * *

* Skilnaden ligger deri, att M. M.-mössans nedre rand är af blätt sammet, medan studentmössans är af svart. För öfrigt bära M. M.-iterna, i stället för lyran, ett något större gyllene märke med bokstäfverna »M. M.» i monogram.

Första konserten var annonserad till onsdagen den 16 juni kl. 2 e. m. En matiné således! Ett uppträdande denna tid på dagen var kören alldeles ovan vid; ingen var heller nöjd med arrangemanter, helst ock erfarenheten visat att rösterna mot kvällen klinga vida vackrare. Matinéer skola emellertid isynnerhet vår och sommartid vara mycket vanliga i Stockholm, hvadan man rådt oss att gifva en sådan. Ännu ett annat skäl talade dertill, i det att nämligen de talrika utflyttade efter en aftonkonsert svårigen mera skulle kunnat resa ut till sina villor. På grund häraf hade därför »Kastis» helt enkelt bestämt sig för 2-slaget.

Vi fattade våra mätt och steg dertill. Kl. 11 f. m. samlas alla i stora matsalen å hotell Rydberg, der frukost intages. Derpå ned i hotellets musiksall för att friska upp struparne litet. Tvenne magnifika vinbålar hemtas in, man dricker, sjunger, röker, pratar och, hvilket anses vara af speciel vikt, är på godt humör. Kösse påstår nämligen, att om kören är nedslagen, sjunger den matt, detonerar och har andra dumheter för sig; är den deremot glad och pigg, går allt bra.

En kvart före 2 befinna vi oss i akademiens artistrum. Härifrån kunde vi ej se den tillströmmande publiken, men det ena budet efter det andra meddelade den glädjande underrättelsen att platserna fylles allt mer och mer. En viss oro, på samma gång behaglig och obehaglig, råder hos sängarne. Med synbart lugn uppsyn ropade Kösse: »Uppställning!» »Nu, gubbar», säger han, »nu gäller det! Friskt mod och visen eder vara finske gossar. Lugnt och raskt! Sen på mig! Nu gå vi!» — Sedan de särskilda stämmorna ordnat sig tillsamman, stiger skaran upp för en hög, något smal trappa till den egentliga festväningen, der konsertsalen är belägen. Trappan är i ett nu helt och hållet fylld, enär de som först hunnit till dörren stannat en stund för att låta äfven de sista komma sig i rörelse. Andlös spänning några sekunder. Sedan en knyck på läset och — sängarne träda in, nu som alltid vid konserterna med sina hvita mössor under armen. En blick ut åt salongen: den är smäckfull, så när som på de främsta bänkarne, hvilka alltid stå reserverade för akademiens lärare och elever; af dessa voro nu många bortresta. Ljusa, glada toaletter, nyfikenhet målad på allas anleten. Kungliga logen med de praktfulla fätöljerna står tom; deras majestäter hafva för resten sorg efter sin olycklige bayerske frände. Snillekonungen Gustaf III:djes ädla bild står dock i fonden. . . .

Med en uppmuntrande blick höjer nu Kösse, der han står på den lilla anförarestraden, sin eleganta elfenbenstakpinne och Pacius' präktiga »Hör hur härlig sängen skallar» ljuder i fulla toner genom salen som en helsning från Suomilandet. Det var ett ögonblick inom oss af ren fosterländsk hänförelse, lättfattlig för den som öfver hufvud är mäktig af

denna känsla. En märkbar rörelse gick genom salongen redan vid de första tonerna, och då de sista förklingat, uppstod en applådsalva, hvars innerlighet ej kunde missförstås. Efter detta blefvo vi sjelfva säkrare om segern.

Anna Judic

den firade operettdrottningen anlände till Stockholm på middagen den 8 dennes och mottogs af Nya teaterns direktörer, förut anlända medlemmar af den franska skådespelaretruppen o. a. Vid sidan af dir. Josephson, i sällskap med ett par af sina följeslagare, åkte hon sedan från centralstationen till sin härvarande bostad, beskadad af en hel del åskådare och åskådarinnor, som dock endast fingo ett svagt begrepp om den beslöjade storhetens anletsdrag. Redan samma afton uppträdde hon här i »Lilla Helgonet». I vår teateranmälan omtalas hennes gästspel härstädes, hvilket ej mindre här än i Köpenhamn, hvarifrån hon senast kommer, berett henne stora triumfer; här vilja vi nu i korthet meddela några biografiska notiser om henne.

Anna Judic, hvars flicknamn är Damiens, föddes i Semur (Cote-d'or) den 18 Juli 1850. Hennes barndom förflöt i ringa omständigheter och af sina anhöriga sattes hon till biträde i ett linnemagasin. Emellertid lockades hon med oemotståndlig makt till teatern, och hon lyckades besegra sina anhörigas motvilja härför, hvarefter hon vann inträde i konservatoriet i Paris. Efter der åt-njuten sängundervisning ingick hon äktenskap i April 1867 med en helt ung man, monsieur Judic, och debuterade d. 2 Juni samma år i ett par sångroller på Gymnaseteatern, i hvars ansedda styresman Montigny hon egde en släkting och gynare. Denna teater var emellertid ej fältet för hennes talang; hon lemnade därför Gymnase och följande år finna vi henne såsom chanssonettesångerska på Eldorado, der hon tog engagement för 3 år och vid hvilket variéte-etablissement hennes man blef anställd som »regisseur-général». Här firade hon storartade triumfer, och Eldorado förtjänade millioner genom hennes talang.

Då inträffade fransk-tyska kriget. Eldorado stängdes och M:me Judic lemnade Paris. Hon företog då en konstresa till Belgien, der hon uppträdde med storartadt bifall. Då kriget led mot sitt slut återvände hon till Frankrike och gaf i Lille 1871 en representation till förmån för de i kriget sårade, hvilken inbragte 27,000 fres i kontanter och åt sångerskan en belöning i form af en medalj, som skänktes henne af stadens municipalstyrelse. Hon uppträdde sedan vidare i södra Frankrike och blef allestädes der mottagen med stor entusiasm. Efter krigets slut återvände Anna Judic till Paris 1872 och tog först engagement vid Folies-Bergère, öfvergick sedan till Gaité och derefter till Bouffes-parisiens.

Hon är nu sedan 1876 medlem af Variétés-teatern och ännu lika omtyckt och firad. Med sitt försök på Palais royal-teatern förlidet år hade hon ingen framgång, hvarföre hon snart återvände till Variétés och der i Niniche med storm återeröfrade publikens gunst. Såsom vi i denna tidning förut medelat, har M:me Judic nyligen firat triumfer i Amerika, derifrån hon återkom i våras efter ungefär ett halft års vistelse der.

Af M:me Judics förnämsta glansroller må nämnas, utom dem hvari hon här uppträdt, Storhertiginnan af Gerolstein, Drottning Carotte, Sköna Helena, Perichole, Kosackflickan, Rödlufvan, Papas fru.

Victor E. Nessler

och

»Trompetaren från Säckingen».

Då k. Stora teaterns första nyhet för detta spelår, »Trompetaren från Säckingen», såsom ämnadt är, nästa måndag är färdig att gå öfver scenen, vilja vi dessförinnan meddela en kort resumé af det musikaliska innehållet och redogöra för rollbesättningen, dervid förutskickande några notiser om kompositören till operan.

Victor Nessler är född d. 28 Januari 1841 i Baldenheim vid Slettstadt i Elsass. Han studerade teologi i Strassburg och utbildade sig tillika under Th. Sterns ledning till musiker. Den framgång hans opera »Fleurlette» vann i Strassburg (1864) föranledde honom öfvergifva teologien och begifva sig till Leipzig, att fullkomna sin musikaliska bildning. Det dröjde ej länge innan han der blef kördirigent vid Stadtteatern äfvensom för sångföreningen »Sängerkreis» och kunde räknas till de mest omtyckta musikaliska personligheterna i denna musikstad. På Stadtteatern här uppförde han sin romantiska feeriopera »Dornröschens Brautfart» (1867), en-aktsoperorna »Nachtwächter und Student» (1868) och »Am Alexandertag» (1869) äfvensom de stora operorna »Irmingard» och »Der Rattenfänger von Hameln», hvilken senare snart gjorde sin rund genom Tyskland. Hans följande opera »Der wilde Jäger» hade ej samma framgång, men deremot gjorde han så mycket mera lycka med sin sista »Der Trompeter von Säckingen», opera i 3 akter samt förspel med text af Rudolf Bunge efter von Scheffels dikt, ur hvilken några originalsånger äro använda i operan. Denna gafs första gången å Leipzigs Stadtteater d. 4 Maj 1884 och rönt mycket bifall samt förespåddes långt lif på scenen. Spådomen har också gått i fullbordan, ty »Trompetaren från Säckingen» har blifvit en af Tysklands mest populära operor, och det finnes väl knappt någon operascen derstädes, som icke redan upptagit densamma.

Efter första uppförandet i Leipzig skrifver en recensent i »Die Signale» följande om Nessler och hans nyaste verk: »Tydligen uppenbarar sig i »Trompetaren» samma goda egenskaper som i »Rättfångaren»

— friskt melodiskt väsen, osökt uppfinning, liflig rytmik, träffande karakterisering, god behandling och användning af framställningsmedlen — i korthet: musiken låter gerna höra sig och man hör den med nöje, emedan den är naturlig och otvungen och ej, såsom så vanligt i våra dagar, visar en sträfvän att à tout prix synas betydande och intressant. En helt och hållet åt det ideala hänvänd komponist är visserligen Nessler icke, och man får i »Trompetaren» som i »Rättfångaren» taga en och annan banalitet och trivialitet till godo; men han bemantrar ej heller sin sträfvän att behaga den stora publiken, han hör till de komponister som fråga mer efter hvad samtiden än hvad efterverlden säger om deras verk. För denna slags sträfvän räcker Nesslers talang och skaparförmåga till, och må han vidare låta denna talang taga ut sin rätt, obekymrad om förstelnade pedanter eller molnvandrande idealister rynka på näsan åt honom.»

Utom dessa operor har N. skrifvit flere populära sånger och manskvartetter, balladen »Der Blumen Rache» (för kör, soli och orkester), »Sängers Frühlingsgruss» (för dubbel manskör), en cykel körsånger: »Von der Wiege bis zum Grab», med soli och pianoackompagnement etc.

Operans text är för k. teaterns scen öfversatt af Ernst Wallmark. Alla rollerna äro här, med undantag af Werners, dubblade och rollfördelningen är i prologen: Werner Kirchhofer, student: hr Forstén; Conradin, trumpetare vid ett kompani landsknektar och värfvarekorporal: hrr Janzon och Söderman; kurfurstinnsans af Pfalz' hofmästare: hrr Dahlgren och Ohlson; rector magnificus vid Heidelbergs universitet: hrr Grafström och Nygren; — i operan: friherre von Schönau: hrr Strömberg och Sellergren; Maria, hans dotter: frkn. Ek och Javette; grefve von Wildenstein: hrr Sellergren och Rosén; grefvinna, dennes franskilda gemål, svägerska till friherren: frna W. och C. Strandberg; Damian, grefvens son i ett senare gifte: hrr Rundberg och Strandberg, samt Werner Kirchenhofer och Conradin. Händelsen tilldrager sig uti prologen på borggården till slottet i Heidelberg under senare åren af trettioåriga kriget och uti operan i och omkring Säckingen 1650.

Operan börjar med några takters introduktion, hvarpå ridån går upp. Det är natt och på slottsgården synes en samling af studenter och landsknektar. Förspelet begynner, och musiknumren i detta samt i operan för öfrigt uppräknas vi här nedan.

I Förspelet: 1) Studentsång och kör af landsknektar; 2) Ensemble. Hofmästaren träder fram att anbefalla tystnad, derpå följa körer, trumpetarsång och serenad; 3) Duetтино: Värfrningen (Conradin, Werner); 4) Ensemble; 5) Finale. — I Operan: 1:sta akten — festligt smyckad plats framför Fridolinekyrkan i

Säckingen: 6) Bonddans och kör; 7) Ensemble och recitativ (Conradin, Werner); 8) Recit., ensemble och duettino (Werners och Marias första möte); 9) Finale: kyrkogång, sång till den helige Fridoline. — Scenförändring; ett rum hos friherren. — 10) Friherrens aria; 11) Recit., melodram, ariette (friherren); 12) Trio (friherren, Maria, grefvinnan); 13) Notturno (trumpetmusik bakom scenen), solosång (Maria); 14) Quartett (Maria, grefvinnan, Werner, friherren), solosång (Werner) och finale.

2:dra akten — i friherrens slottsträdgård: 15) solosång (Werner); 16) Recit., duettino (Conradin, Werner), solosång (Werner); 17) Quartett (Maria, grefvinnan, Werner, Conradin); 18) Kärleksduett (Werner, Maria) och solosång (Werner); 19) Dubbelensemble (Maria, grefvinnan, friherren, Conradin, Werner och en deputation af bönder); 20) Quintett; 21) Majfesten, a) konungens intåg (festmarsch samt häroldskvartett, kör och recitativ, b) Maj-idyll, Pantomimballett; 22) Finale (med Werners afskedssång).

3:dje akten — gård i friherrens slott: 23) Aria (Maria); 24) Quintett — Stormklockan i Säckingen höres — (Maria, grefvinnan, friherren, Wildenstein, Damian), solosång (Maria) med kör af landsknektar; 25) Ensemble och stridsång, kör af bönder och landsknektar; 26) Finale (operans hufvudpersoner, landsknektar, borgare och borgarqvinnor). — Operans handling är hufvudsakligen förlagd till de första akterna; förspelen och sista akten äro ganska korta.

Två bref från Beethoven. Den bekante musikkritikern Oscar Comettant har i dessa dagar utskickat andra upplagan af sin lilla bok: *Un nid d'autographes* (Ett autograffo), som innehåller ganska läsvärda uppsatser om musikernas värld i början af vårt århundrade. Vi återgifva af de deri förekommande autograferna två ytterst karakteristiska bref från Beethoven till den i Ungern födde klavervirtuosen och kompositören Hummel. Det första har följande lydelse:

»Afskyvärda, hycklande hund! Du sätter ej mera din fot inom mina dörrar. Jag skulle önska att bödeln ville vrida om nacken på dig och alla skadedjur af ditt slag. Beethoven.»

Hummel rättfärdigade sig emellertid helt lugnt för det förtal, han varit utsatt för hos den store mästaren, och erhöi då följande bref:

»Min söta lilla balsamdosa!

Du är en riktigt rar pojke; du har alldeles rätt, det ser jag nu tydligt. Kom i eftermiddag, så får du träffa Schuppanzig. Vi skola båda klappa om dig och kela med dig, du välsignade människa.

Mina käraste helsningar.

Din Beethoven,

också kallad Honungsblomma.»

Sådan var Beethoven som människa: regn och solsken nästan omedelbart på hvart annat.

FÖLJETONG.

En sammansvärjning.

En solig eftermiddag år 1771 promenerade tre herrar uti de breda trädgårdsgångarna på slottet Solitude vid Ludvigsburg. Alla tre buro hofdräkt.

»Det är en skandal, att främlingar uppföra sig på sådant sätt vid Carl Eugens hof!» menade den länge herr i violetta sammetsdräkten. Här kommer vår primadonna, madame Cantano, i morse efter det nådiga herrskapets lever och säger till mig, och helt nedlåtande till på köpet — *mais à l'honneur*, hur blodet steg mig åt hufvudet! — »Jack tala alls icke det barbariske tyske språk, jack vara från det solika Italia!» skrek hon och lät mig stå der. *Diabla!* Jag teg i mitt raseri och gick åt annat håll. Den häftiga människan!»

»Om hon bara inte hade de der bruna hindögonen!» utbrast kavaljeren till höger, skrattande. »Jag slår vad att vännen Rechberg ännu ej är botad genom denna lektion!»

»Nå, qvinnorna kan man väl förlåta», skrattade denne, »om endast manfolket vore hyggligt; men här får en se man efter man blåsa upp sig som en qvåkande padda!»

»Det är sant!» nickade den förre talaren i den mörkgröna sammetsdräkten *à la cour*. »Här ha vi denne Jomelli, *maitre de la musique*, såsom han låter kalla sig, som tänka! och den der han kacklar ju som en kalkontupp; vidare dansören Vestris, hvars entrechas, pas och luftsprång uppvägas med tusental, den är färdig att spricka af högfärd; till och med den enfaldige löparen Joujou, som ingenting annat eger än sina snabba antilopfötter, kråmar sig som en påfogel! — »He, Schubart!» utropade han, klapande den, som gick i midten, på axeln. »Ni har dock lite äkta musikanter i edra ådror; hvilken åtskilnad är det ej mellan er och Jomelli!» Den tilltalade bar hofdräkt af rödt sammet. Han var en undersåttig kraftfull gestalt med uttrycksfullt ansigte; hittills hade han endast skrattat åt de andras utgjutelser, nu stannade han i det han sade:

»Quelle difference? — Jomelli får lönen och jag — måste göra arbetet.»

»Bien!» utbrast Rechberg skrattande. »Hvad säger du, Putbus?»

»Att Schubart har rätt. Edra konserter, *maestro* Schubart, öfvergå allt hvad Jomelli kan åstadkomma.»

»Och likväl är jag endast *Rector Musicæ*», suckade Schubart; »jag skref helt nyss en vacker kantat, men den afundsjuke italienaren låter ju ej orkestern utföra den. Han har inte en gång bevärdigat mitt opus med en blick.»

»Så måste man tvinga honom!»

»Furstens favorit? Nej, hade det varit möjligt, skulle fru von Leutrum redan ha genomdrifvit saken. Här hjälper endast list.»

»Vraiment! skulle gerna vilja se det»,

menade Rechberg. »Jag tror er om det, Schubart; ni är ett fiffigt hufvud.

»Jag har redan funderat ut något», skrattade denne. »Om herrarna bara ville hjälpa mig!»

»Ja visst, mycket gerna», försäkrade de andra.

Schubart språkade nu länge med dem båda, hvarunder än den ene, än den andre utbrast i ett klingande skratt, allt under den muntraste stämning hos alla tre.

Grefve Rechberg tog åter till ordet:

»På Cantano ville jag äfven ha min hämd. *Manus manum lavat!* Hjelp nu mig också med det, Schubart!»

»De tout mon coeur, monsieur le comte! Men hur? — Håll, jag har det!» Han började derpå utveckla sin plan under det promenaden fortsattes till dess de hunnit en cirkelrund plats, der hela olympen tycktes ha stämt möte, ty rundt omkring såg man der heroer och gudabilder *à la Louis quatorze*.

De båda kavaljererna brusto nu ut i ett skallande skratt, så att ekot återgaf deras munterhet i fördubblad form.

Mais, messieurs! protesterade Schubart i en högst drastisk och komisk positur, »ni skratta ju så hjertligt, att de gamla stengudarne stirra på oss helt förvånade. Ni komma att förråda vår plan!»

»Förråda?» utropade nu Rechberg. »Derför att vi äro rörda till tårar af bara skratt? — *Jamais!*»

Putbus åter gjorde med sin högklackade fina spännsko en graziös pirouette under det han upplyfte händerna välsignande och deklamerade:

»Dessa herrar invigas härmed till obrottslig tystnad. För öfrigt är parnasen ofullständigt besatt. Hvem fattas här än?»

»Här, serenissimus!» skrattade Schubart uppsluppet och intog den frappanta ställning, under hvilken Carl Eugen brukade affärda sina underdåniga tjenare. Och här *monsieur Jomelli*, fienden till vårt tyska »språk», fortfor Schubart och intog en annan ställning, härmande italienaren, under det de andra herrarne voro färdiga att kikna af skratt.

»Han förtjenar en ordentlig afbasning, det är visst och sant», inföll Rechberg. »Och nu *en avant* till vår lilla intrig. *Addio, caro maestro Trabuschi!*»

De skakade hand med hvarandra och aflägsnade sig åt olika håll.

Christian Schubart komponerade denna qväll ända långt in på natten.

(Forts.)

Talet tretton. Italianerne ha räknat ut att talet 13 spelat en stor roll i Ludvig II:s och hans vän Richard Wagners lif. Wagner var född 1813 och dog efter 13 års äktenskap med fru Cosima den 13 februari. Den 13 mars 1861 uthvisslades hans Tannhäuser i Paris. Antalet bokstäfver i hans för- och efternamn utgör 13. Hans kunglige vän och beskyddare dog den 13 juni.

Från Scenen och Konsertsalen.

Sept.

Stora Teatern.

- 1, 5. Meyerbeer: *Afrikanskan*.
 3, 12. Bizet: *Carmen*. (Carmen, Michaela, Don José, Escamillo: Fru Edling, frk. Karlsohn, hrr Rundberg, Forstén).
 8. " *Carmen*. (Carmen: Frk. Almati; Michaela: Fru W. Strandberg).
 6. Thomas: *Mignon* (Mignon, Philine, Wilh. Meister, Lothario: Frkn. Andersson, Karlsohn, hrr Ödmann, Strömberg).
 10. Gounod: *Romeo och Julia* (hr Ödmann, frk. Ek).
 13. Donizetti: *Leonora*.

Nya Teatern.

- 1, 2, 5—7. *Tummeliten*.
 8, 11. Hervé: *Mam'zelle Nitouche* [Lilla Helgonet] (Denise, Celestin, Fernand, majoren, Loriot, priorinnan: Fru Judic, hrr Emmanuel, Dupuis, Schey, Legrenay, Mlle Bilhaut).
 9. Hervé: *Lili* (Amelie-Antoine, Plinhard, Vicomten, Baronen: Fru Judic, hrr Emmanuel, Legrenay, Schey).
 10, 12. Bouillard: *Niniche* (Grefvin. Corniska, fru Sillery, Gregoire, Grefve Corniski, Anatole: Fru Judic, Mlle Bilhaut, hrr Emmanuel, Legrenay, Schey).
 13. *Mme Judic's afskedsrecett*: komedien »Le Fiacre 117», sänger.

Djurgårdsteatern.

- 1, 4. Strauss, Joh.: *Ziguenarbaronen*: (Kalmán Zupán: hr Wagner).
 3, 5, 6, 7. " *Ziguenarbaronen*: (Kalmán Zupán: hr Grunder).
 7. Hervé: *Lilla Helgonet*. (Denise, Celestin, Fernand, majoren, Loriot, priorinnan: Frk A. Pettersson, hrr Wagner, Rundqvist, Åbjörnson, Kellberg, fru Fornell).
 11—13. *Jorden rundt på 80 dagar*, dramatiserad äfventyr i 15 tablåer, med körer och kupletter, af Jules Verne och A. d'Ennery; efter Böghs danska bearb.

K. Stora teatern har fortfarande hållit sig vid den gamla repertoaren, såsom vanligt vid början af spelåret, men har sin nyhet »Trumpetaren från Säckingen» i det närmaste inöfvad. Vi hafva i en särskild artikel i detta nummer af tidningen omnämnt denna opera och hennes komponist. — Frk. Almati har tillträdtt sitt engagement och haft sitt första uppträdande denna termin i Carmens rol. Herr Bratbost håller på att inöfva Max' rol i Friskyttan och skall uppträda i denna pjäs samtidigt med fru Carolina Östberg. Öfriga nyheter från Stora teatern äro på ett annat ställe här ofvan anförda. — Djurgårdsteatern har börjat bjuda på en gammal nyhet, som förr drog mycket folk till denna teater, nämligen »Jorden rundt på 80 dagar». Denna pjäs gafs här första gången den 12 Juli 1876 och gick till och med 2 Okt. (83 dagar) 82 gånger för utsålda hus samt flyttades sedan till Södra teatern, der den under vintern upplefde 68 föreställningar; den gafs ytterligare å Djurgårdsteatern sommarne 1877 och 78, hvilket år den senast uppfördes. Den är nu uppsatt med helt och hållet ny utstyrsel af kostymer och dekorationer, de senare från Grabows atelier; maskinerna äro utförda af teaterns maskinmästare C. J. Broberg.

Teaterintresset har här i hufvudstaden under senaste dagarne koncentrerat sig kring Nya teatern, der M:me Anna Judic med sitt franska operasällskap fram-

trollat en bit pariserlif och förtrollat vår publik med sin oemotståndliga tjustningsmakt. Våra dagliga tidningar hafva haft spaltlånga recensioner öfver »Mam'zelle Nitouche», »Lili» och »Niniche» eller rättare öfver hjeltinnan i dessa stycken och hennes medspelande, ty sjelfva pjäserna hafva hos oss redan länge varit bekanta och — fått sin dom. Här står oss icke samma utförlighet till buds och vi kunna fatta oss helt kort om den förflutna veckans événement. Alla tre pjäserna höra till den uppslupna, »vågade» genren, »komedi-operetten», utan dramatiskt eller musikaliskt värde, enkom skrifna för Judic och en talang som hennes samt beräknade för franska skådespelare och fransk publik. Utan denna fransyska liflighet och finess i framställningen blifva de osmakliga. Emellertid må rättvisligen erkännas att i dessa pjäser flere roller hos oss uppburits af ganska goda krafter. Den franska trupp som, så att säga, utgjorde folium för den verldsbekanta operettdivan hade inga förmågor af högre rang att uppvisa, men hufvudpersonerna utförde sina resp. roller med berömvärd säkerhet och fransysk liflighet; detta gäller förnämligast om Mlle Bilhaut samt hrr Emmanuel, Legrenay och Schey i deras komiska roller; särskildt visade sig den förstnämde såsom en rätt god sängare med smakfullt föredrag.

M:me Judic sjelf kan glädja sig åt att hos »nordens fransmän» likasom öfverallt ha firat stora triumfer, hvarom de lifligaste bifallsyttringar, talrika inropningar och blomsteroffer burit otvetydiga vittnesbörd. Hvad man än må säga om hennes konstnärlighet såsom scenisk artist, det vissa är att hon är i besittning af ovanliga personliga egenskaper och en talang inom sitt fack, som torde vara allenastående. Hon är ej längre ung och hennes mycket utvecklade embonpoint förtager illusionen i ungdomliga roller, men det graciösa behag som utgör hennes naturel, det lifliga minspelet, den stora, talande blicken, det musikaliskt klingande, hjerteglada skrattet verka ovilkorligen berusande. Hennes röst är ej stor, men behaglig och höjlig, så att hennes sängföredrag utmärker sig för stor ledighet och fin nyantering. En under resan ådragen indisposition har, som det säges, hindrat henne att fullt använda sina röstmedel, emellertid verkade den ej i nämnvärd grad störande på föredraget af hennes kupletter, genom hvilka hon här som annorstädes elektriserat sin publik. Och häri ligger hennes styrka. Kritiken erkänner henne allmänt såsom mästarinna på chanssonettens område, då deremot hennes förmåga som karaktersskådespelerska ej är synnerligen framstående. Ingen kan väl med mera behag, med mera barnslig skalkaktighet bryta udden af de slipprigheter som karakterisera de franska operakupletterna och komma en att glömma innehållets anstöttheter för framställningens mästerskap. Vi påminna blott om visan om tennsoldaten i »Lilla helgonet», sångerna om Babet och Cadet

samt om bastrumman i 2:dra och 3:dje akterna af samma pjäs och om den af henne sjelf till ord och musik komponerade valsronden »Sous bois»; om den sprittande skalkaktiga visan »Ques à co» eller sången »Celui que j'aime est un pioupiou» i »Lili»; om Niniche-visan och kupletten med refrängen »Il faut oser!» samt hela andra akten i Niniche. Och med all denna liflighet förenar hon ett lugn och en moderation som ständigt vaktar henne från att öfverskrida gränsen för det behagliga och måttfulla. Det finnes kritici, som velat förvisa henne från operettscenen till tivolvvariétés, och vi vilja ej tvista med dem, dock torde det kanske mer vara komedi-operettförfattarnes och teaterdirektörernas skuld än hennes egen, att hennes talang tagit den riktning den nu fått. Inom sin sfer är hon emellertid en kapacitet som ovilkorligen fängslar. Gerna för oss må med henne försvinna en operettgenre, hvars svagheter endast kunna öfverskyllas af en talang sådan som Judic's.

Af Judicföreställningarna å Nya teatern har ingen gifvits för utsåldt hus, hvartill de höga biljettpiserna väl mer än bristande nyfikenhet varit orsaken. M:me Judic med sällskap afreste d. 14 d:s till Göteborg.

Inropning för öppen ridå.

Flere insändare ha till oss ställt en uppmaning att anmoda kgl. Teaterdirektionen att afskaffa inropningen inför öppen ridå, och vi gå dem gerna till mötes i att gifva uttryck åt en så allmän och förnuftig önskan. Tidningarne ha upprepade gånger innehållit uppmaningar till afskaffandet af detta oskick, men dessa ha ej ledt till något resultat. En sådan inropning är, såsom en ins. säger, »ett missförhållande, som stör pjäsens gång och i hög grad förringar den njutning man har af ett teaterbesök». Att illusionen och det goda intrycket af en pjäs lider här af ligga i öppen dag, och nog är det väl ett narrverk när primadonnan eller pjäsens hjelte, sedan ridån gått ned t. ex. efter en tragisk scen af död och förtviflan, i nästa ögonblick kommer fram till rampen och smilar åt en publik, som är nog enfaldig att sjelf vilja störa intrycket af pjäsen genom en i otid placerad artighet eller yttring af förtjusning. Nog måtte väl föremålet härför ha ro att vänta på inropningen, bifallet för tillfället visar ju när och hvar prestationen förtjenar bifall, och detta må vara nog uppmuntran för artisten tills vidare, men icke får pjäsens gång störas därför att en hop frenetiska klappandar à tout prix vill ha en bugning eller nigning af artisten. Hysjningar af förståndiga personer vid sådana tillfällen ha visat sig endast gjuta olja på elden; klappandarne känna sig härigenom förolämpade. Nej, från Teaterdirektionen måste utgå ett förbud till de spelande att taga emot sådana hyllningar under pje-

sens gång, och på teateraffischen bör det tillkännagifvas att oskicket är för alltid afskaffadt; — likasom det ej skulle skada att äfven på affischen hafva en stående uppmaning till publiken så väl att infinna sig i tid, som att icke prata under outhvilen eller musiknumren i allmänhet.

Från in- och utlandet.

De k. teaternes arbetsplan för året 1886—87. Å Stora teatern äro följande nya operor afsedda att under detta spelår uppföras: »Trumpetaren från Säckingen» af Nessler, »Mästersångarne från Nürnberg» af Richard Wagner samt »Jaguarita», komisk opera af Ivar Hallström. Hufvudpartierna i »Mästersångarne» komma att utföras af fröken Ek samt hrr Ödman och Sellman (alternande), Lundqvist, Strömberg, Ohlsson och Bratbost.

Till firande af Carl Maria von Webers hundraåriga födelsedag den 18 December, hvilken kommer att högtidligt hållas öfver hela Tyskland, kommer att på Stora teatern uppföras »Oberon», hvarjämte af samma anledning en repris af »Preciosa» förberedes.

Af svenska operor komma under säsongen att återupptagas »Estrella di Soria» af Franz Berwald, »Fronde» af Lindblad och Södermans enaktsooperett »Hin ondes lärospån».

Abonnement å k. Stora teatern kan äfven under detta spelår ske till ett med 25 procent nedsatt biljettpris. Anmälningstiden för abonnent tilländagar den 15 oktober.

Fröken Alma Hultkrantz, som nyligen återkommit hit efter fortsatta sångstudier i Paris, kommer att debutera såsom Zerlina i »Don Juan» och fröken Lilia Kramer såsom Cherubin i »Figaros bröllop».

Nya Teatern lär förbereda till uppförande utom Lecocqs förut nämnda operett »Madame Angots dotter» två andra musikpjäser, nämligen Mozarts enaktsopera »Teaterdirektören» och P. A. Ölanders sångpjäs »Mäster Placide».

Djurgårdsteatern, hvars »Zigenarbarn» redan 25 gånger gått öfver dess scen, återupptager på densamma »Jorden rundt på 80 dagar». Fredagen d. 17 d:s uppföres till firande af hr Wagners 25-åriga sceniska verksamhet komedioperetten »Lili», der han såsom Vicomte de Saint-Hypothèse har en af sina bästa roller. Titelrollen lär då spelas af fru Sophie Cysch, som med stor framgång kreerade den här i Sverige i Aug. 1882.

Vasateatern lär blifva namnet på den mycket omskrifna teatern i Lundbergskas huset vid Vasagatan, sedan man förkastat de alternativt föreslagna namnen »Norra teatern» och »Mindre teatern». Vasateatern skall invigas af direktör Berndts sällskap. Meningen är att få teatern i ord-

ning till den 1 Oktober, men troligen går ej detta för sig.

Invigningspjesen blir ett enaktsstycke i två tablåer af Selfrid Kinmansson.

Bland redan anställda sujetter nämnas fruarna Anna de Wahl och Åberg-Högfeldt samt hrr Bentzon-Gyllisch och Holmström, den senare bekant sedan sin debut i »Hoffmans äfventyr» på Nya teatern. Underhandlingar pågå med fruarna Östberg och Cysch. Repertoaren skall omfatta operetter samt lustspel (bland annat ett par af Frans Hedberg).

Ehuru teatern kommer att upplysas med elektriskt ljus, kommer troligen åtminstone en del af åskådarna der att få det ganska hett, nämligen de som få plats på öfre parkett, då man der endast har omkr. $3\frac{1}{2}$ alnar till taket. Flere pelare i salongen, hvilka uppbära läktaren eller »raden» kring densamma, synas komma att hindra utsigten åt scenen. De långa och smala korridorerna, som leda till parkett, påminna mycket om kgl. teaterns och hafva en bredd af endast $2\frac{3}{4}$ alnar. Dimensionerna synes alltså i vissa afseenden vara föga tidsenliga — möjligen lagenliga enligt vederbörandes åsigt. Intill salongen gränsar ett kök, som utgör bihang till den åt Vasagatan liggande restaurationsalen.

Filharmoniska sällskapet återupptog den 7 d:s sin verksamhet för den nya säsongen. Sällskapets styrelse, hvilken vid allmänna sammankomsten i våras återvaldes, består af följande personer: hrr hofintendenten Ax. Nyström (ordförande), Alb. Jahnke (vice ordförande), A. Hallén (direktör), häradshöfding K. Silfverstolpe, löjtnant A. Ellsén samt fruarna Curman och Asplund. Sällskapet kommer att, i likhet med föregående år, under säsongen gifva 3 konserter, af hvilka den första, hvars program företrädesvis skall upptaga körer a capella eller med ackompanjement af piano, anses kunna gifvas någon af de första dagarna i December. Bland nyheter på denna konsert kunna vi nämna: Englarnes kör ur Göthes »Faust» (2:a delen), komponerad för blandade röster med piano eller harpa af Franz Liszt, kompositioner af Rob. Schumann och Rubinstein samt 3:e delen af en större Légende symphonique, »Loreley», af de franske tonsättarna P. och L. Hillemeier, hvilken för några år sedan belönades med det s. k. romerska priset.

Andreas Hallén har under sommaren komponerat en större symfonisk ballad för kör och orkester till text af den tyske skalden Müller von Königswinter. Texten till den samma är öfversatt af her Herman Ring.

Lady Goldschmid icke Jenny Lind-Goldschmidt — såsom i förra numret oriktigt uppgafs — var namnet på den dam, som utdelade pris till fröken Agnes Janson å Royal music-academy i London. Vår landsmaninna Jenny Lind-Goldschmidt lär då ej befunnit sig i London,

och det säges till och med att hon och hennes man sålt sin villa derstädes för att öfverflytta till Tyskland.

En ny sång- och chörskola kommer att öppnas här i höst af Filharmoniska sällskapets väderadeledare Andreas Hallén. Vi hänvisa till annonsen å sista sidan för närmare underrättelser härom. En sådan skola är här väl behöflig och kommer helt visst att lägga en god grund för våra musikföreningars verksamhet.

Ett Musikinstitut öppnas härstädes d. 15 Oktober i N:o 28 Brunnsgatan. Föreståndare för detsamma äro vår bekante pianist Richard Andersson och tonsättaren Emil Sjögren, som i flera år gjort teoretiska musikstudier i Tyskland. Detta institut kommer möjligen längre fram att utvidgas.

De kringresande teatersällskapen befunno sig vid September månads ingång: Carlbergs i Nyköping, Engelbrechts i Åbo, Fröbergers i Göteborg, Smitts i Uddevalla och Sundvalls i Östersund.

Stockholms Allm. Sångförening under anförande af dir. August Edgren gaf med biträde af k. Andra Lifgardets musikkår sin andra och sista konsert å Hasselbacken den 7 September.

Hr Oscar Lejdström, som jemte pianisten Gustaf Brink tillbragt sommaren i Marstrand, har tillsammans med denne under sommarmånaderna konserterat vid västkusten. Hr Lejdström är nyss återkommen till hufvudstaden och börjar åter sin sångundervisning enligt tillkännagivande å sista sidan.

Fru Caroline Östberg kommer åter att låta höra sig å kgl. Stora teatern. Hon skall nämligen der i dessa dagar sjunga Agathas parti i »Friskytten», då fröken Karlsruhn för första gången kommer att uppträda i Annas rol.

Frk. Helena Löfgren, den för sin präktiga altröst bekanta operettsångerskan, förut anställd vid Mindre teatern och senast vid Nya teatern härstädes, har återkommit till hufvudstaden efter att i ett par år ha vistats i Wien och studerat för fru Dustman-Meyer, den ansedda operasångerskan, hvilken 1858 gaf gästroller å vår operascen. Sannolikt kommer fröken L. att fästa sig vid någon utländsk operascen.

Fredrik Daniel Rudolf Kuhlaus 100-åriga födelsedag inträffade d. 11 sistlidne September. Det i Köpenhamn utgifna »Musikbladet» utkom samma dag såsom festnummer, försedt med den väderade komponistens porträtt och med innehåll, endast egnadt åt hans minne.

Kompositören Siegfried Saloman har i dessa dagar återkommit till hufvudstaden efter någon tids vistelse i utlandet.

Paris. Stora operan förbereder till den 1 Oktober en festföreställning med anledning af att en staty öfver Hector Berlioz den dagen aftäckes i Paris. Berlioz opera »Benvenuto Cellini» kommer dervid till uppförande.

— Leo Délibes har under arbete en ny operett för Opera Comique. Den lär komma att heta »Kassia» och libretton är författad af Meilhac och Philippe Gille efter en berättelse af Sacher-Masoch.

— Ambroise Thomas lär också för denna scen ämnat skriva en ny opera, »Circe», till hvilken Jules Barbier lemnar texten.

— Stora operans direktörer, Ritt och Gailhard, sägas hafva anmodat Verdi att skriva en ny opera, som skulle vara färdig att uppföras om våren 1889, det år då den stora utställningen kommer att ega rum der och då den stora revolutionens hundraårsminne skall firas. Om Verdi emottager detta uppdrag, så kommer äfven operakomponistens 50-årsjubileum att inträffa, ty den 17 November 1839 uppfördes hans första opera »Ober-to di San Bonifacio» på Scalateatern i Milano.

Bayreuth. Festspelen å Wagnerteatern anses komma att förnyas 1888, då »Tristan», »Mästersångarne» och »Parsi-

fab» skola uppföras. Under tiden arbetas på att betrygga fortvaron af dessa föreställningar. Årets inkomster af dem uppgifvas nu vara så betydliga, att ett öfverskott uppkommit af icke mindre än bortåt 25,000 mark. Prins Wilhelm af Preussen, som bevisat sista Parsifalrepresentationen, har åtagit sig protektoratet öfver en förening, hvars medlemmar förpligtat sig att under fem år hvar och en tillskjuta 1,000 mark till Bayreuth-teaterns understöd. Inom kort tid lära 40,000 mark ha blifvit tecknade.

Berlin. Det under prof. Xaver Scharwenkas ledning stående musik konservatorium i Berlin, Potsdamerstrasse 136—137, öppnar sin vinterkurs den 4 Oktober. Detta institut besöktes förra arbetsåret af 483 elever, af hvilka 131 voro utländingar. Under loppet af sin femåriga fortvaro har det redan utbildat ett antal konsertspelare, bland dem fräul. Emma Koch, Elisabeth Jeppe och herr Vienna da Motta.

Franz Liszts minne har flerstädes i Tyskland firats med musikfester eller kommer att firas med sådana på hans födelsedag, till hvars högtidlighållande man på många ställen förberedt sig före inträffandet af hans död.

En Liszt-stiftelse är föreslagen af Hans Richter, och storhertigen af Weimar har upptagit och utvecklat denna idé i ett bref till hofintendenten baron von Loen. Brevet har följande lydelse: »Jag vill gerna till befodrande af den nya tyska musikriktningen ha en Liszt-stiftelse upprättad, genom hvilken lärjungar kunna understödjas med premier, stipendier etc., på de befunnits värdiga att tjena ändamålet. I Weimar skola de årligen pröfvas af de förnämsta musikaliska förmågor i Tyskland, i Weimar skall stiftelsens styrelse ha sitt säte, pröfningen skall försiggå i orkesterskolans sal och styrelsens högsta ledning ha sina sammankomster i Liszts boning. Meddela denna tanke, min käre vän, åt de i Bayreuth församlade konstnärerna och uppfordra dem att till minne af mästaren verka för detta företag genom konserter och föreställningar.»

Flera af Liszts vänner i Weimar hafva skrivit till fru Cosima Wagner med begäran att hans kvarlevor skola få flyttas öfver till Weimar, der man önskade uppföra en storartad minnesvård öfver hans graf. Förmodligen kommer dock ingen sådan förflyttning, åtminstone under närmaste tiden att ega rum.

Skol-, salong- & kapellorglar å Kr. 75—80 o. s. v. till Kr. 200—300 och högre priser, rekommenderas hos mina ärade landsmän och landsmaninnor. NB prisbelönta fabrikater; svenska, norska & amerikanska intyg föreligga. Vackra illustrationer etc. sändas på begäran. **Er. Blomgren. Christiania.**

Wendela Andersson

meddelar fortfarande sångundervisning åt qvinnliga elever efter Isidor Dannströms metod.

Anmälningar emottagas emellan kl. 10—11 f. m. Adress: Sturegatan N:o 36.

Ny Sång- och Chör-Skola.

För att tillgodose ett länge känt behov öppnar undertecknad instundande 1 Oktober i hufvudstaden för så väl damer som herrar en Sång- och Chörskola, der en förberedande och tillräcklig undervisning i både **solo- och chörsång** meddelas efter **Professorerna Stöckhausens** och **Wüllners** bepröfvade teoretiskt-praktiska metod. En hel kurs beräknas från 1 Oktober till 1 April, då den avslutas med en uppvisningskonsert. Anmälningar emottagas hvarje helgfri dag kl. 1—2 e. m. i min bostad: Drottninggatan N:o 86, 3 tr. upp.

Andréas Hallén,

Direktör för Philharmoniska Sällskapet.

Obs.! Nedsatt pris Obs.!

SVENSK MUSIKTIDNING

1884 och 1885 säljes vid direkt requisition hos Expeditionen

(Klara Vestra Kyrkogata 19)

till 4 kronor kontant pr årgång. Båda årgångarne tillsammans kosta 7 kronor.

Årg. 1884 innehåller porträtter af *Agathe Backer-Gröndahl, Fröberg, Hallén, Hallström, Hebbe, Holmboe-Schenström, Höijer, Kraus, Otto, Pacius, Rubinstein, Saloman, Sjögren, Tua* samt åtföljes af premien *7 Melodiska Tonstycken* af C. W. Rendahl.

Årg. 1885 innehåller porträtter af *J. S. Bach, Björkstén, Cherubini, d'Albert, frk. Ek, Hartmann, Hiller, Händel, Norman, Pachmann, Willman, Eug. Ysaye* och har till musikpremie »*Skuggor och dagrar*», 5 pianostycken af Rich. Andersson.

Obs.! Nedsatt annonspris Obs.!

Från och med detta års början är annonspriset i Svensk Musiktidning nedsatt från 20 till 10 öre petitraden. **Musikförläggare** och **Musikhandlare. Instrument-handlare** och **fabrikanter, Musiklärare** m. fl. kunna sända **allra billigast** och **med bästa fördel** annonsera i denna **inom musikverlden** spridda facktidning. Kontant likvid.

Rabatt: 10 % för minst 5 ggr, 20 % för minst 10 ggr.

Oscar Lejdström,

Sånglärare.

Kongl. Myntet.

Pianolektioner

af bästa beskaflenhet meddelas till moderat pris af en erfaren lärare hos honom sjelf eller i elevens hem. Närmare underrättelse å **Svensk Musiktidnings** byrå, Klara Vestra Kyrkogata 19, 2 tr. upp (kl. 9—10 f. m. 1—2 e. m.)

Alex. d'Aubignés

Musik- &

Pappershandel

8 Gustaf Adolfs Torg 8

(f. d. Huss & Beers Musikhandel).

Svensk Läkaremarsch

sångqvartett,

ord af Ernst Swartz,

musik af John Ax. Huss.

Pris 50 öre.

Requireras i fast räkn. hos **Svensk Musiktidnings Expedition,**

Klara Vestra Kyrkogata 19.

INNEHÅLL: Pehr August Ölander (med porträtt). — Sångarkören M. M:s färd till Stockholm. — Anna Judic. — Victor E. Nessler och »Trompetaren från Säckingen». — Följetong: En sammansvärjning. — Från Scenen och Konsertsalen. — Inropning för öppen ridå. — Från in- och utlandet. — Annonser.